

تغییرات یا تبلیغات

در هفته‌ای که گذشت، هر روز خبری از عربستان پرمخاطب بود: نشست سه‌جانبه با وزیر خارجه آمریکا و نخست‌وزیر عراق در ریاض برای آنچه شروع دوباره در روابط ریاض- بغداد خوانده شد، ایجاد یک ابرشهر جدید با فناوری پیشرفته، بازگشت به اسلام میانه‌رو.

نیلوفر قدیری: در هفته‌ای که گذشت، هر روز خبری از عربستان پرمخاطب بود: نشست سه‌جانبه با وزیر خارجه آمریکا و نخست‌وزیر عراق در ریاض برای آنچه شروع دوباره در روابط ریاض- بغداد خوانده شد، ایجاد یک ابرشهر جدید با فناوری پیشرفته، بازگشت به اسلام میانه‌رو.

این اخبار در ادامه خبرهایی مانند آزادی رانندگی برای زنان، نام عربستان را به‌عنوان کشوری در حال تغییرات شتابنده؛ به جهان معرفی می‌کند. نیکلا سارکوزی، رئیس‌جمهور پیشین فرانسه که هفته گذشته برای شرکت در همایش سرمایه‌گذاری در آینده عربستان به این کشور رفته بود، در سخنرانی‌ای، از عبارت سونامی تغییرات برای توصیف تحولات این روزهای عربستان استفاده کرد.

سال گذشته محمد بن سلمان ولیعهد کنونی عربستان در انتهای مصاحبه‌ای کم‌سابقه با اکونومیست در دفتر کارش، خطاب به خبرنگاران این نشریه انگلیسی گفت: ما از نقد دوستانمان استقبال می‌کنیم، اما انتظار حمایت هم داریم. این شروع روند جدید تبلیغات رسانه‌ای عربستان بود. به گواه اسناد ویکی‌لیکس و بعد، افشاگری روزنامه‌های آمریکایی، عربستان سال‌ها با دیپلماسی دسته چک، رسانه‌ها و اندیشکده‌های غربی را برای تبلیغات مثبت به سود این کشور در جهان، تطمیع می‌کرده‌است.

در سال‌های اخیر با گسترش شبکه‌های اجتماعی و مطالبه‌گری شهروندان در سراسر جهان، این نوع از تبلیغات دیگر جوابگو نبود. اکنون مقامات جدید سعودی نوع دیگری از تبلیغات را شروع کرده‌اند. وعده ایجاد شهری نوین که 33 برابر نیویورک است و سعودی‌ها نام آن را داووس در صحرا گذاشته‌اند با بودجه 500 میلیارد دلاری که همه کارهایش را روبات‌ها انجام دهند، جدیدترین نمونه از این تبلیغات نمایشی است.

2 پروژه مشابه دیگر که در 2 سال گذشته با همین تبلیغات گسترده اعلام شد، بدون پیشرفتی رها شده‌اند. طرح‌های اقتصادی که حاکم جدید و جوان عربستان در 2 سال گذشته اعلام کرده، همگی مبتنی بر بودجه هنگفتی بوده‌اند که کسری ناشی از سقوط قیمت نفت و هزینه‌های رو به رشد نظامی و غیرنظامی این کشور، سرانجام آنها را با تردید جدی مواجه کرده‌است. تغییرات سیاسی اجتماعی اعلام شده، مانند اعلام برخی آزادی‌ها برای زنان یا جمع‌آوری و برخورد با سخنرانان مذهبی افراطی، اگرچه پاسخ به نیاز جامعه هستند، اما به دلیل نوع اجرای آن که آمرانه و بدون جریان فکری حامی است، بادوام و تأثیرگذار به نظر نمی‌رسند. برخی می‌گویند،

شرایط داخلی، منطقه‌ای و جهانی عربستان، این تغییرات را اجتناب‌ناپذیر کرده‌است. 70 درصد جمعیت عربستان زیر 30 سال هستند، نرخ بیکاری روند صعودی دارد و درآمد اقتصاد وابسته به نفت عربستان، به شدت در حال سقوط است. اما تغییرات تبلیغاتی اعلام شده پاسخی به این مشکلات نمی‌دهد. در شرایطی که جنگ یمن ادامه دارد و زیر پوست جامعه با دستگیری مخالفان سیاسی و ایجاد شرایط امنیتی برای شاهزادگان معترض، پرتلهاب است، تغییرات اعلام شده بیشتر به نمایش تبلیغاتی شبیه است.